

EBBEHOUT 31, 1507 EA ZAANDAM

Provincie Noord-Holland
t.a.v. de heer Olthof
Postbus 3007
2001 DA Haarlem

Bezoekadres
Ebbehout 31
1507 EA Zaandam

www.odnzk.nl

Betreft: Onderzoek geluidzonebeheermodel IJmond

Geachte heer Olthof,

Inleiding

Het geluidzonebeheermodel is een (reken)hulpmiddel om de geluidruimte voor nieuwe ontwikkelingen objectief te toetsen. In het Programma Tata Steel 2020-2050 van de provincie Noord-Holland (PNH) is bepaald dat het geluidzonebeheermodel door een onafhankelijke deskundige wordt onderzocht.¹ De aanleiding bestaat uit de twijfels die er bij sommige bewonersgroepen bestaan over de werking van het model.

De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) heeft in samenwerking met een groep bewoners opdracht gegeven aan een gespecialiseerd bureau om dit onderzoek uit te voeren en heeft de begeleiding voor haar rekening genomen. U vindt de onderzoeksrapporten als bijlage bij deze brief.

Doel

In deze brief belichten we de aanbevelingen uit de onderzoeksrapporten en geven we aanzetten om ze te vertalen naar provinciaal beleid en naar uitvoering en handhaving door de OD NZKG.

Aanpak van het onderzoek

Het onderzoek naar het geluidzonebeheer in de IJmond komt mede voort uit vragen van bewoners ervan over de werking van het geluidzonebeheermodel. Bewoners uit de IJmond, verenigd in een klankbordgroep en ondersteund door de Nederlandse Stichting Geluidhinder, hebben een actieve rol gehad in de totstandkoming van het onderzoek. De kaders en opzet van het onderzoek, de

Contactpersoon
F. Bennink

E-mailadres
f.bennink@odnzk.nl

Doorkiesnummer
+316 38 67 92 73

Kenmerk
Zaaknummer: 12680446

Bijlage(n)

1. Oplegnotitie
2. Onderzoek Geluidbeheer industrieterrein IJmond/ Alcedo
3. Notitie: Geluidbeheer industrieterrein IJmond - Gezondheid/ GGD Kennemerland
4. Notitie: Beantwoording vragen rondom zonebeheer industrielawaai/ DCMR

Datum
19-3-2024

¹ Programma Tata Steel 2020 – 2050, p. 13

keuze voor het geluidonderzoeksbureau en de onderzoeksvragen zijn in overleg met de bewoners tot stand gekomen. In deze interactieve aanpak is het onderzoek gaandeweg verbreed, zodat het behalve de meer technische aspecten van het geluidzonebeheer ook de gezondheidsconsequenties van geluid behandelt.

De onderzoeksvragen gaan over de wetgeving en totstandkoming van de geluidzone, gezondheidkundige aspecten en een technische evaluatie van het geluidzonebeheermodel. Deze vragen zijn in drie aparte rapporten beantwoord door respectievelijk de DCMR-milieudienst Rijnmond, de GGD Kennemerland en het geluidonderzoeksbureau.

Juridisch kader

De provincie Noord-Holland (PNH) heeft in de Omgevingsverordening NH 2020 vijf industrieterreinen aangewezen als 'Industrieterrein van Regionaal Belang': Westpoort (gemeente Amsterdam), Achtersluispolder – Westerspoor-Zuid (gemeente Zaandam), IJmond (gemeenten Beverwijk en Velsen), De Pijp (gemeente Beverwijk) en Schiphol-Oost (gemeente Haarlemmermeer). PNH is zonebeheerder en toetst aan de grenswaarden van geluidbelasting door alle inrichtingen op een gezoneerde industrieterrein. De uitvoering en handhaving is door PNH gemandateerd aan de OD NZKG. Het onderzoek richt zich alleen tot het industrieterrein IJmond.

Het grootste bedrijf op industrieterrein IJmond is Tata Steel. Voor dit industrieterrein is in 1993 bij Koninklijk Besluit, op voordracht van de provincie Noord-Holland, de Geluidzone industrieterrein IJmond vastgesteld. De geluidzone is het gebied rondom het terrein waar buiten de geluidbelasting, ten gevolge van de industrie, maximaal 50 dB(A) mag bedragen. Binnen de geluidzone staan veel woningen, met dus een hogere geluidbelasting dan 50 dB(A). Bij het vaststellen van de geluidzone bleek ook dat er woningen met een geluidbelasting hoger dan 55 dB(A) zijn. Bij geluidbelastingen hoger dan 55 dB(A) is er hogere kans op geluidhinder. Om deze reden is er een saneringsonderzoek uitgevoerd. Doel van het onderzoek was om maatregelen te ontwerpen om de geluidbelasting bij de woningen terug te brengen tot 55 dB(A). Er bleef, ook na de maatregelen, sprake van een hogere geluidbelasting van 55 dB(A). Voor deze woningen is door de Minister van VROM een Maximaal toelaatbare geluidbelasting (MTG) waarde tot en met 58 dB(A) vastgesteld.

Om de geluidzone te beheren, is op basis van de Wet geluidhinder (Wgh) een geluidzonebeheermodel ontwikkeld. Dit is een (reken)hulpmiddel om de geluidruimte voor nieuwe ontwikkelingen op het terrein objectief te toetsen en te waarborgen dat de totale geluidbelasting niet hoger wordt dan is toegestaan op grond van de Wgh. Coördinatie, uitvoering en regie hiervoor liggen bij de OD NZKG.

Meerdere bedrijven gelegen op het terrein zijn grotere industriële bedrijven, zoals Tata Steel IJmuiden. Deze bedrijven beschikken over een milieuvergunning waarin is opgenomen hoeveel geluid deze bedrijven in geluidzone mogen maken. Het overgrote deel van het geluid is afkomstig van Tata Steel. Voor Tata Steel IJmuiden is in de vergunning ter aanvulling ook een verplichting tot een geluidmonitoringsbeheerssysteem opgenomen. Dit geluidmonitoringssysteem is sinds 2007 in werking. De verantwoordelijkheid voor de milieuregulering en -handhaving bij deze bedrijven ligt bij PNH. Het mandaat voor uitvoering en handhaving is neergelegd bij de OD NZKG.

Resultaten onderzoek

Wetgeving

Aan de huidige geldende wetgeving en juridische kaders wordt voldaan, constateert het onderzoeksbureau. De Omgevingswet die sinds 1 januari van dit jaar van kracht is geworden, verandert de toe te passen systematiek. De onder de Wgh geldende grenswaarden moeten voor 1 januari 2032 worden omgezet naar 'omgevingswaarden' dan wel 'geluidproductieplafonds' en de geluidzone naar een 'geluidaandachtsgebied'. Tot die tijd blijven de kaders uit de Wgh gelden. De omzetting naar omgevingswaarden dient in beginsel beleidsneutraal plaats te vinden, maar dit is niet verplicht. Het bevoegd gezag (in casu: PNH) kan overwegen om de omgevingswaarden te wijzigen. Dit vergt een beleidskeuze.

Gezondheidskundige aspecten

De GGD Kennemerland constateert in de IJmond en met name in Wijk aan Zee 'ongewenst forse' geluidhinder door bedrijven en industrie. Ook in andere gebieden in de IJmond is de geluidhinder gemiddeld hoger dan elders in de GGD-regio Kennemerland en in Nederland. In de laatste twaalf jaren is het aantal (ernstig) gehinderden door geluid van industrie en bedrijven in IJmond gelijk gebleven. Voor de gezondheidseffecten zijn naast het geluidniveau ook andere karakteristieken van belang, zoals het type geluid, de piekbelasting en de duur. Ook niet-akoestische factoren spelen een rol, zoals bredere zorgen over de gezondheidsrisico's op de leefomgeving en de houding naar een geluidbron.

Daarbij is in de IJmond sprake van een stapeling van milieurisico's, waaronder verontreiniging van de lucht met een scala aan stoffen. Over het effect van deze cumulatie op de gezondheid is weinig bekend, Duidelijk is wel dat als verschillende factoren tegelijkertijd of na elkaar hinder geven, de kans groeit dat mensen in een staat van paraatheid blijven en onvoldoende rusten.

Uitvoering zonebeheer

Het geluidonderzoeksbureau geeft aan dat de uitvoering van het geluidzonebeheer voldoet aan de juridische kaders, maar dat modernisering van de modeltechniek gewenst is. Het ligt voor de hand om een modernisering van het geluidzonebeheermodel af te stemmen op de wettelijk vereiste aanpassingen in het kader van de Omgevingswet, aldus de onderzoekers.

Er is een duidelijk verschil tussen de wettelijke beoordeling van de geluidssituatie en de beleving van de omwonenden. De mogelijkheden om het zonebeheermodel te gebruiken voor inschatten van de impact van geluidhinder door specifieke geluiden of bedrijfsomstandigheden zijn beperkt.

Duiding van de uitkomsten

Gezondheidskundige aspecten

Uit het gezondheidskundig advies komt naar voren dat de geluidbelasting met name in Wijk aan Zee ernstig is. Wij ondersteunen het voorstel van de GGD Kennemerland om een onderzoek uit te (laten) voeren naar specifieke hinderlijke en andersoortige geluiden. Het is dan van groot belang dat zowel bewoners als Tata Steel actief deelnemen om de bronnen te identificeren welke geluidhinder veroorzaken om vervolgens de juiste maatregelen door te voeren om de hinder te verminderen.

De GGD beveelt verder aan dat het zonebeheermodel gebruikt moet worden om de norm te verlagen als bedrijven vertrekken of bij innovatie in de bedrijfsvoering. Inhoudelijk goed te volgen dat de norm omlaag moet, maar dit past niet binnen de systematiek van het zonebeheer. Immers, de grenswaarden liggen vast in de Omgevingsverordening NH 2022 en in de gemeentelijke omgevingsplannen. Een logischere weg is om de omzetting naar de systematiek van de Omgevingswet aan te grijpen om in te zetten op lagere geluidsniveaus. Dit betekent dat er een uitgebreide procedure doorlopen moet worden waarbij er breder naar de geluidssituatie gekeken wordt.

Binnen de uitvoering en handhaving van de bestaande regels kan de OD NZKG al wel toetsen of bedrijfsactiviteiten toekunnen met minder geluidruimte en hiermee voorsorteren op een verlaging van de geluidproductieplafonds in het geluidaandachtsgebied.

Modernisering geluidmodel

Het geluidonderzoeksbureau beveelt aan om het bestaande zonebeheermodel in grote lijnen in stand te houden tot de wettelijk vereiste update in het kader van de Omgevingswet met nieuwe geluidproductieplafonds. Het updaten van een dergelijk model is een langdurig proces van afstemming tussen de fysische werkelijkheid en de modelmatige. De overgang naar de systematiek uit de Omgevingswet wordt gezamenlijk door PNH en OD NZKG uitgevoerd in het project SWUNG-II. De omzetting dient uiterlijk voor 31 december 2031 uitgevoerd worden.

De OD NZKG is een technische update van het aan het voorbereiden met de bedrijven op het industrieterrein IJmond.

Uitvoering zonebeheer

Het onderzoek heeft ook enkele nuttige aanbevelingen opgeleverd op het proces en administratiesysteem van het zonebeheer, die de OD NZKG inmiddels al verkent.

Onderzoek geluidmonitoringsbeheerssysteem

Het onderzoek wijst uit dat er geen twijfel is over de uitkomsten van het bestaande geluidmonitoringsbeheerssysteem. Wel kunnen deze specifieker en beter toegankelijk worden. Het systeem was destijds state-of-the-art maar tegenwoordig zijn er meer mogelijkheden om uitgebreidere inzage te hebben en bijvoorbeeld om locaties van piekbronnen te achterhalen. De OD NZKG is reeds begonnen met het onderzoeken van de mogelijkheden.

Door het staalbedrijf is aangegeven dat zij verbeteringen doorvoert in haar geluidmonitoringsbeheerssysteem en dat dit meer inzicht in pieken en tonaliteit tot stand kan brengen.

Wij vinden de conclusie dat het bevoegd gezag continue inzage kan en dus moet hebben tot het geluidmonitoringsbeheerssysteem waardevol. We werken als OD NZKG aan een betere toegang. Bij wijziging van geluidvoorschriften in de vergunning wordt dit als voorschrift opgenomen.

Ten slotte

De inhoudelijke uitkomsten zijn het belangrijkste, maar wij geven mee dat ook de werkwijze als zeer positief is ervaren. De combinatie van externe deskundigheid met een grote betrokkenheid van de direct omwonenden heeft veel inzichten en nuttige aanbevelingen opgeleverd.

Hoogachtend,

Loes de Maat
Directeur OD NZKG